

Az UB I tÅ-pusÅ° tengeralattjárÅ³k tÅ¶rtÅ©nete

Contributed by olaf
2006. May 24. Wednesday 23:03

There are no translations available

A monarchia hadvezetQsÅ©ge 1913-ban a NÅ©metorszájgi Germania mqveknÅ©l megrendelt Å¶tt nagy tengeralattjárÅ³t. A hÅjborÅ° kitÅ¶rtÅ©sekor azonban a mÅjr majdnem kÅ©sz naszájdotkat a nÅ©met kormÅjny lefoglalta, Å©s sajÅjt flottÅjÅjba sorol be. A hÅjborÅ° elsQ Å©ve bebizonyÅ-totta, hogy milyen nagy szá¼ksÅ©g van az AdriÅjn a tengeralattjárÅ³kra. EzÅ©rt a csÅjszájri Å©s kirÅjlyi haditengerÅ©szet a lefoglalt Å¶tt nagy naszájdot pÅ³tÅjÅjra 1915 QszÅ©n hÅjrom partvÅ©delmi cÅ©lok szolgÅjÅ³ tengeralattjárÅ³t rendelt a nÅ©met gyÅjrtÅ³. A hajÅ³kat szerzQdÅ©s szerint nÅ©gy Å©s fÅ©l hÅ³napon belül Å©l vona szá©tszerelt Åjllapotban kellett PÅ³Åjba juttatni.

A hadvezetQsÅ©g a megrendelt hajÅ³kon kÅ-vÅ¼l sÅ¼rgQsen mÅ©g kÅ©t naszájdot kÅ©rt. A nÅ©met vezetQsÅ©g az indokl jogosnak talÅjta, Å©s a mÅjr vÅ-zrebocsÅjtott UB 1 Å©s UB 15 tengeralattjárÅ³kat kiemelttÅ©k Å©s PÅ³Åjba szÅjllÅ-ttatÅj 1915 mÅjjus 16-Åjn megÅ©rkeztek meg. A PÅ³Åjba Å©rkezett naszájdot Å¶sszeszerelÅ©si munkÅjlatai

A kÅ©t naszájdot Å¶sszeszerelÅ©sÅ©t azonnal megkezdtÅ©k, Å©s jÅ°nius 4-Å©n sikerÅ¼lt is azokat szolgÅjlatba ÅjllÅ-tani. A 10-Å©, az UB 15 U 11-Å© lett Åjtkeresztelve, Å©s ezen a nÅ©ven kezdtÅ©k meg szolgÅjlatukat a csÅjszájri Å©s kirÅjlyi flottÅj kÅ©t hajÅ³ nÅ©met legÅ©nysÅ©ggel, de osztrÅj-k-magyar zájrszá¼ alatt hajÅ³zott. Erre azÅ©rt volt szá¼ksÅ©g, mivel a naszáj eleinte a csÅjszájri nÅ©met haditengerÅ©szet tulajdonai voltak, viszont NÅ©metorszájg augusztus 28-ig nem Åjllt hadiÅjllapotban Olaszorszájggal.

A nÅ©met legÅ©nysÅ©gre azÅ©rt volt szá¼ksÅ©g, mivel az Å©j hajÅ³k kezelÅ©sÅ©ben az osztrÅj-k-magyar legÅ©nysÅ©gnek volt kellQ tapasztalata. A csÅjszájri Å©s kirÅjlyi haditengerÅ©szet az U 10-et jÅ°lius 12-Å©n, az U 11-et jÅ°nius 18-Åjn vette Åj sorolta be vÅ©glegesen a flottÅjÅjba.

A tavasszal megrendelt hÅjrom tengeralattjárÅ³ a brÅ©mai Weser-mqveknÅ©l elkÅ©szÁ¼ltÅ¼k utÅjn augusztus vÅ©gÅ©n, va szeptember elejÅ©n Å©rkezett meg vonaton PÅ³Åjba, szá©tszerelt Åjllapotban. A hÅjrom Å©j naszájdot az U 15, U 16, Å©s az U nevet kapta. Å-sszeszerelÅ©sÅ¼k utÅjini elsQ prÅ³bajÅjrataikra szeptember 12-Å©n, 29-Å©n Å©s 30-Åjn kerÅ¼lt sor. MindhÅj tengeralattjárÅ³t oktÅ³ber 6-Åjn ÅjllÅ-tottÅj szolgÅjlatba.

Az U 15-17 tengeralattjárÅ³k nÅ©mileg kÅ¼lÅ¶nbÅ¶ztek az U 10 Å©s az U 11 naszájdotkÅ³, mivel az UB I tÅ-pusnak mÅ³dosÅ-tott vÅjltozatai voltak. Az alÅjbbi kÅ©t Åjbra jÅ³ szemlÅ©lteti a kÅ©t vÅjltozat kÅ¶zÅ¶tti kÅ¼lÅ¶nbsÅ©geket. U10-U11 tornya U 15 U16 U17 tornya

Å Å KÅ©szÅ-tettÅ©kÅ©pÅ-tÅ©s Å©ve SzolgÅjlatba ÅjllÅ-tva*U 10 Friedrich Krupp Germania-Werft AG Kiel-TengerÅ©szeti ArzenÅj PÅ³la1914-151915. 07. 12U 11AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅj PÅ³la1914-151915. 06. 18U 15AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06U 16AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06U 17AG-Weser BrÅ©ma-TengerÅ©szeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06

** A cs. Å©s kir. haditengerÅ©szetnÅ©l tÅ¶rtÅ©nt szolgÅjlatba ÅjllÅ-tÅjst jelÅ¶li a dÅjtumHosszÅ°sÅjga:27.8 mSzÅ©lessÅ©ge: mMerÅ¼lÅ©si mÅ©lysÅ©ge:3 mVÅ-zkiszorÅ-tÅjja:127.5 t /142.5 tMeghajtÅj:s:1db nÅ©gyhengeres Diesel motor (60 LE), 1 db villanymotor (120 LE), egy hajÅ³csavar.SebessÅ©ge:9 cs / 6 csHatÅ³tÅjvolsÅjg:1200 tmf/4,9 cs felszÅ-nen 65 tmf/2.5 cs vÅ-z alattMaximÅjilis merÅ¼lÅ©si mÅ©lysÅ©g:50 mFegyverzete:TorpedÅ³vetQ vetQcsÅ¶vek:2db 45 cm-es torpedÅ³vetQcsQGyorstÅ¼zelQk:1 db gÅ©ppuskaLegÅ©nysÅ©ge13 fQ + 2 tisztAz osztÅjly hajÅ³i:U 10, U 11, U 15, U 16, U 17

Az U 10 tengeralattjárÅ³ hadmqveletei:

Az U 10 nagyobbbrÅ©szt az Adria Å©szaki rÅ©szÅ©n cirkÅjlt. 1915 jÅ°nius 6-Åjn Åjllt szolgÅjlatba az U 11 tengeralattjárÅ³val egyÅ¼tt. ElsQ Å°tjÅjn 13-a Å©s 18-a kÅ¶zÅ¶tt Trieszt elQtt teljesÅ-tett szolgÅjlatot, ahol az U 3 tengeralattjárÅ³t vÅjltotta fel. MÅjsodik Å°tjÅjra 24-Å©n indult PÅ³ÅjbaÅ³, Å©s Velence elQtt QrkÅ¶dÅ¶tt. KÅ©t nappal kÅ©sQbb megtorpedÅ³zta az olasz 5 l torpedÅ³naszájdot. JÅ°lius 12-Å©n vette Åjt a csÅjszájri Å©s kirÅjlyi haditengerÅ©szet. EttQl kezdve hajÅ³zott teljesen osztrÅj magyar legÅ©nysÅ©ggel. A hajÅ³ elsQ parancsnoka Karl von Unczowsky sorhajÅ³hadnagy volt. Szeptember 16-Åjn Å©j parancsnokot kapott Leo Prasil sorhajÅ³hadnagy szemÅ©lyÅ©ben, aki korÅjbban az U 5 tengeralattjárÅ³n szolgÅjlt mÅjtszisztÅ©nt.Az U 10 tÅjmaszpontjÅjn. MÅ¶gÅ¶tte egy Hollad tÅ-pusÅ° tengeralattjárÅ³, a mÅ¶gÅ¶tt az U14 horgonyoz

1916 januÅjrijÅjban elejÅ©n az U2, U 4 Å©s az U 10 tengeralattjárÅ³k egyÅ¼tt QrjÅjratoztak Trieszt elQtt. Az Å©v mÅjsodik felÅ©tQl tiszték Å©s tiszthelyettesek kikÅ©pzQhajÅ³ja volt. KÅ¶zben a sajÅjt partokat vÅ©dte, valamint az Å©szak olasz vizeke QrjÅjratozott. A naszájdot tÅjmaszpontja ezutÅjn Brioni maradt egÅ©szen az utolsÅ³ Å°tjÅjig.U 10 menetkÅ¶zben

1918, mÅjjus 26-Åjn Ulmanky JÅjnost neveztÅ©k ki parancsnokÅjvÅj. TÅ¶bbszÅ¶r futottak ki QrjÅjratra, tÅ¶bbnyire az olasz Caorole elQtt QrkÅ¶dtek. A naszájdot jÅ°lius 7-Å©n kihajÅ³zott BrionibÅ³ QrjÅjratra. MÅjsnap Margherita-Cortelazzo kÅ¶zÅ¶tt

hajás zott. 9-én aknának ¼tkázott. A tengeralattjárás elsálllyedését Toniutti Károly rádióárvá-rás;sz a kávetkezésként ká-tette meg:

Estefelő, egyszerre csak egészen váratlanul, tompa dőrrés reszketteti meg az U 10-et, és a hajás nyomban fődol. Benn az állványokról minden, ami nincs csavarral a talpzatához erősítve, vad csőrámpákkal esik le. Egyidejűleg a villanyvilágítás is kiáll. A parancsnok persze nyomban kiadja a parancsot, hogy a zászkágvilágítás indítsák meg, de az akkumulátorok már nem működnek. A zászket sőtátsághen egyszerre csak azt érzik, hogy a halaminek csendesen nekiállt: nyilvánvaló, hogy lesálllyedt a tenger mályára, s most ártel a tengerfeneket. A sőtátsághen egy kátsághesett kiálltás harsán vágig a hajás: -A torpedás mellett v-z állmlik a hajásba! Csakug hallani, amint a betádulás v-z csobogva zuhog be a hajás testébe. Már elértel az elektromos elemeket, aminek kávetkezésként márges klárgáz fejlődik, ezenfelől pedig a hajás egészen teste villanyárammal telődik, ágyhogy a folyamatosan rázás áramok miatt kánszenvedés a vason állni a levegő mind jobban állszepreáselődik, s az emberek arcán a finom hajsálerek sorra megpattannak; nincs már egyetlen ember sem, akinek orrán, száján, de még a szeméből is ne folya a vér. Csak egy lehetőségg van, ami talán mágg segé. A hajásnak meg kell állnia a hullás tárnk (a kálsq, kánnnyen eltávóláthatás fenáksálytá), amely egyábkáent azt a cőt szolgálja, hogy a naszáj d zászkáésetén hirtelen v-z alá merállhessen. Igaz, hogy ha ezt a hullás tárnkát leejtik a hajás testé, s ez a manqver sikerül, akkor tábbá nem merállhetek v-z alá, mágg akkor sem, ha káráváállttá k ezer ellenságes ágyá torka gránátvihart okájd felájk. De mindegy, bármilyen sors is jobb, mint itt lent, tehetetlenül megfulladni! A vezényszára a hullás tárnk csakugyan levállik a hajásról, azután náhány percnyi izgatott figyelés, majd odafenn a parancsnoki torony kerek állvegén egyszerre halványan derengeni kezd a világgóság

Megmenekültá nk! Az U 10 az álltalakított parancsnoki toronnyal

Segétsággel kifutott a PM2 Ornaszáj, majd egy torpedásnaszáj. Sikertelen vontatási ká-sálet után a hajás elmerül a 25-én a Herkules mentőhajás kiemelte a tengeralattjárás és Trieszte vontatta. A munkálatokat a Csepel rombolás és ká Ornaszáj biztosította. Az U10 álljáópá-tásét megkezdték, de a háború végéig nem tudták befejezni.

Á

Az U 11 tengeralattjárás hadmqueletei a háború alatt:

1915. június 4-én állt-tájk szolgálta az U 11 tengeralattjárás testvérhajásával az U 10-el együtt. Ekkor mágg n legénység szolgálta rajta. Nagy nappal kásqbb indul első Qrjáratára Velence partjai elé, ahol 10-én elsálllyesztet olasz Medusa tengeralattjárás.

Június 18-án került véglegesen a császári és királyi haditengerészet tulajdonába. Első parancsnoka Ludwig Eberhardt sorhajás hadnagy volt.

Szeptember 20-án a Cattarás-állbe hajás zott. Tábbnyire Albánia vizei elött Qrkádtátt az év végéig az U4, U11, U16 tengeralattjárással együtt. November 8-án megtorpedás zott egy Tripoli osztályú rombolás, a hajás azonban nem álllyedt el. Hazafelé menet a Cattarás-állben állszeálltkázott a Dalmat gázással és a merállási kormány megáorállt. A javátások elvégzése miatt dokkba állt, ahonnan november 19-én távozott. December 4-én áll peris kapott.

1916 január 8-án naszáj majdnem megtorpedás zta az U 14 tengeralattjárás a Mati. folyás torkolatánál. 21-én Qrjáratára során feltartás ztatta és a Cattarás-állbe ká-sártel az olasz Palasciano kárházáj ellenQrás cálljáá.

Augusztus 29-én felszáni egysággel kázás akciában vett részt. A Sankt Georg és a Kaiser Karl páncélos cirká Wildfang, Turul, Warasdiener rombolással és a 83F, 85F, 87F 88F torpedásnaszájokkal káteláket alkotva kifutottak az olasz partok elé. Kállálln kátelákbén a Novara, Helgoland gyorscirkállással és a Balaton, Csepel rombolással együtt működve flotta tántelést rendeztek. Cálljuk az volt hogy a kifejlőd harcban az ellenságet a lesben állllás U4, U11, U15 U 16, U17 tengeralattjárás elá csalja. Az ellenságg azonban nem jelent meg.

Áš parancsnokot helyeztek rá, Johann Krsnjavi sorhajás hadnagy személyében.

December 31-én elhagyta káttáét és az olasz partok felé indult Qrjáratra, amelyről január 5-én tárt vissza.

1917. február 5-én állabb Qrjáratra indult, majd 9-én szintén. Február 21-én állra kihajás zott tájmaszpontjáról. 27-én U11 tengeralattjárás egy rombolással harcolt. A rombolás bombái mehibásodást okoztak a tengeralattjárásn, ezárt haza tárt.

Március kázepén Pállba irányt-tájk áll, ahol állprilis elééig dokkban állt. Ezután kállállnbállz ká-sáleteket az U11-en, majd a háború végéig iskolahajás káent állzemelt. Állomás helye hol Pállban, hol Brioniban, hol pedig Fiumában volt.

Az U 15 tengeralattjáró hadmqueletei a háború alatt:

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 15 tengeralattjáró az U 16. Az az U17 tengeralattjárókkal egyet.

November elejétől december végéig Albánia elött Qrkádtt az U 4, U11 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. December 18-án felrobbantotta az Erzen trabakelt, három nappal később pedig a Figlio Prelogiona vitorlást. Práratáró 28-án érkezett vissza a cataró tengeralattjáró támaszpontra.

Következében elQszár január 9-én indult bevétre. Ebben a hánapban is Albánia elött Qrkádtt. 24-én sikertelenül támadott meg egy rombolót. Február 11-én Antivariban Ájszakázott. 26-án ismét Albánia elött házött. Később talákozott az U6 tengeralattjáróval. Duzar elött, miközben akkumulátorait táltte egy ellenséges tengeralattjáró támadásárelt meg ellene támadást. Ngy nap később érkezett vissza Állomáshely.

Márciusban ismét Albánia elött cirkált. Május 14-én Ájabb Átra indult. Másnap periskópja mehibódott, de kijavították. 17-én megtorpedázta az olasz Stura gZást. Másnap horgonyt vetett kikötőben.

Június 21-én az Otrantó szorosba indult. 23-án sikeresen ellyesztette az olasz Citta di Messina segédcirkálóit. Az a francia Fourche rombolót, amelyik a későretet litta el. Cattaróba másnap este érkezett meg.

Október 26-án ellyesztett egy gZást.

16 tengeralattjáró tártánete a háború alatt

Az U 16 tengeralattjáró 1915 október 6-án Állát-tóti szolgálatba a U15, Az az U17 tengeralattjárókkal egyet. November elejétől az év végéig folyamatosan Albánia elött Qrkádtt az U4, U11, U15, tengeralattjárókkal egyet. Első parancsnok lovag Orest von Zopa sorházhadnagy volt.

November 20-án ellenözite, majd Átjára engedte a Fiore Albania vitorlás gZást. November 23-án felrobbantotta az olasz Unione motorost, majd egy gZást kvetve behatolt San Giovanni di Medua kikötőbe, Az később gZástre indát-torpedát, melyek azonban mehibódtak, Az a tengerfenékre slyedtek. A naszd kifelött tartott a kikötőben, amik iszapba fódott az orra. Innen csak kis idő múlva sikerült kiszabadtani, ekkor a lendlett a fesznre emelkedett. A parti tegek lvtást adtak le rá, de nem sikerült eltalálniuk.

December 3-án ismét Albánia elött Qrkádték, de a pgrgettyqs tájoló hibája miatt vissza tórték a bázisukra. Másnap ismét Átnak indult. 5-én ellenöziták a Xephanie vitorlást, december 7-én elfogta a Fiore Albaniat Az Cattaróba vont.

Az 1916 március 8-ától U16 tengeralattjáró Albánia partjai elött cirkált. Javátisa után július 15-én indult Ájabb Qrjáratra, de motorjai nem mkték mebzhatán, Ágy hamarosan Ájra visszatört. Augusztus, 1-én indult prába jratra, majd 13-én bevétre az Otrantó-szorosba. Itt megtámadott egy francia rombolót, de támadása nem sikerült. Práratáró 19-én tórt vissza a támaszpontjára. Augusztus 28-án indult Ájabb Átra. Ez Áttal a Laghi-fok Brindisi vonal Qrkádtt. A rossz időjárás Az a tájoló mehibódása miatt visszafordult. Augusztus 11-én a TURUL romboló későretében érkezett meg bázisjára, este a hibák javátisa után Ájra kifutott. Erről az Átjára már nem tórt viss. október 17-én megtámadta Az ellyesztette az olasz NEMBO rombolót, amely utolsó bombáival a tengeralattjáró slyeszti el. U 17 tengeralattjáró tártánete a háború alatt

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 16 tengeralattjáró az U 15 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. Október 25-én Velence partjai elött Qrjáratozott. December 9-étől parancsnok Zdenko Hude ek sorházkapitány volt a parancsnok. December 30-ától bázisa Cattaró-Áb lett.

1916, január 1-én slyesztette el az első házást, egy vitorlást. Közben egy ellenséges romboló támadta meg, amely el sikerült elmenekülnie. Január Az február hánapokban a szerb hadsereg evakuálása alatt az albán partok kzelében Qrkádtt. Tábszár későrelt meg támadást, de mindannyiszor sikertelenül.

Február 23-án Duzar elött jart, ahol sikertelenül támadott egy gZást. Dóután három INDOMITO tápusó romboló prábálta meg ellyeszteni. Ástja során tájolója elromlott ezört haza tórt.

Március 14-ig javátismhelyben volt, ahol tájolóját kicserélték egy korszerőbbre. Másnap, első alkalomával lógitámadás ére.

Április 5-én az U 17 tengeralattjáró az olasz partok elött Qrjáratozott. Belefutott egy ház ktelébe, de támadást nem sikerült végrehajtania, mivel felfedezték Az a későtorpedónaszádok megtámadták. Később nappal később indult támaszpontjára, ahol egy hátre szárazdokkba Állát-tóti.

A javátisok után május 22-én indult Ájabb Átra, a Án-tengerre. Június 10 Az 14-e kztett az Otrantó-szorosban cirkált. Itt az olasz Orfeo torpedónaszáddal későtszer is harci Árintkezésbe került. Haza Árve alapos vizsgálatoknak

vetették alá.

Következően a július 7-én futott ki. Másnap a Novara körjárását fedezte, majd az Otrantói szorosban Orkád dűnyit 10-én kelt INDOMITO-tápusó rombolással találkozott, melyek között az IMPETUOSO-t sikerült elsüllyesztenie.

Irodalom:

- Bak József et al: Hadihajók; Zrínyi kiadás 1984.
- Csonkarti Károly: A ZENTA körjárásával kezdődött; Móra kiadás 1986.
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze; Kossuth kiadás 2001.
- Csonkarti Károly: Császári és királyi hadihajók; Hajja & Fiai kiadás 2002.
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Sárhidi Gyula: Tengerék szőrke farkasai Petit Real könyvkiadás, 2001
- <http://www.hszk.bme.hu>
- <http://www.sweb.cz\Feldpost>
- <http://www.kriegsmarine.at>
- <http://www.kuk-kriegsmarine.at>
- <http://www.stile.conventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy>
- <http://www.naval-history.net>
- <http://www.neuhaus-electronics.at>
- <http://www.hera.mni.fh-giessen.de>
- <http://www.kriegsmarine.at>

Â

Â